

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi poli. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; narečnino in oznanila pa prejema in oskerbuje razpošiljanje založništvo.

List 24.

V Ljubljani, 15. decembra 1874.

Tečaj XIV.

Vabilo

na naročbo „UČIT. TOVARIŠ-a“ za l. 1875.

Z današnjim listom končuje „Uč. Tov.“ XIV. tečaj in napoveduje svoje delovanje za bodoče leto. Dobro pozna težko nalogo, katero s tem prevzame, kajti že učitelj apostelj je rekel: Ne silite se biti učenci drugim, in dostikrat ta, ki drugim svetilnico nese naprej, prvi spotakne se sam; vendar hočemo še prihodnje leto hoditi po poti, katero nastopili smo pred 14 leti. — Kakor doslej bode tudi odslej „Tov.“ pisal nekterim v spotiko in posmeh, nekterim pa v zabavo in poduk. Boj za blago naj više, za resnico in pravico, bil je vsaki čas težaven, a vreden vsega človeškega truda; le o vročini rumeni zlata pšenica in dozoreva sladki grozd. Nadejaje se pomoči od zgorej, od koder prihajajo vsi darovi, in pričakovaje prijazne podpore od starih znancev in prijateljev hoče tudi „Tov.“ po svoje pomoči, da se izveršuje staro naše geslo: Za vero in omiko. —

Naročnikov si ne bomo iskali s tem, da gojimo strasti, in osebnih prepиров se bomo kolikor mogoče ogibali; a to nas ne bode zadrževalo povedati misel svojo bodi si priložno ali nepriložno; sicer ne vemo, čemu bi bil šolski list, ko bi o prigodkih,

ki se veršijo, svoje ne povedal; kje bi bila odkritoserčnost in resnicoljubnost! Tako hočemo delovati ne iz sovraštva do ktere osebnosti, niti iz svojeglavnosti ali iz zlovoljnosti, temuč iz naravne pravosti in prostodušnosti, katera se glasi vsakemu človeku, kateri koli jo hoče slišati. Sicer je res, da večina ljudi, ne le dan danes, ampak o vseh časih, verjame le bolj sreči, in zaupa le bolj temu, od katerega več pričakuje. — A če hočemo tako ravnati, kam pa pridemo?! Nemogoče je vstrezati vsem, a tega tudi „Tov.“ nikakor ne poskuša. — Sedaj vlada, kakor pravijo nekateri, tvarinarstvo; toda temu ne bomo služili. Vera nam bo zmirom zvezda, katera kaže pot v življenji, in katera nam bode svetila tudi unkraj groba. Vera tudi pri podučevanji in odgojevanji nič ne pokazi, nič ne pokvari, marveč blaži in boljša vse dejanje učiteljevo. Tako smo pisali do sedaj, tako hočemo tudi za naprej.

Pisali pa bomo v jeziku, ki smo ga prejeli od svojih očakov, v jeziku, v katerem govori naš narod, ker pišemo za ljudsko šolo, za ljudske učitelje, kateri imajo ljudstvo naše izobraževati v maternem jeziku. Nam ni poganjati se za ptuje jezike; za te naj skerbijo drugi; mi le varujmo svoje svetinje, svoj domači jezik v besedi in v pismu, doma in v šoli. — Kdor se sramuje svojega jezika, kdor zaničuje se sam, podlaga se tujčevi péti. Pomniti je, da take zmedenosti, take zmešnjave v načelih ni še bilo nikdar, kakoršna je ravno sedaj, kakor drugod, tako tudi pri učiteljih; in v takih okoliščinah je dober svet še posebno drag. Tudi se zahtevati ne more, da bi list, ki je nanj naročen, tako pisal, kakor si vsak sam želi, kajti samostalnemu človeku je nemogoče, prepričanje svoje spreminjati po okoliščinah, kakor obleko po vremenu in letnih časih. Prav od tod pa prihajajo vse zabavljice na „Tov.“ in na njegovega vrednika, kar naj se o tej priliki pové prijateljem in neprijateljem. Do vas, dragi prijatelji in tovariši! obračamo se tedaj, da nas podpirate duševno in dejansko, z dopisi in naročnino, ker s tem res pokažete, da ste z nami enakih misli.

Kaj pa bode „Tovariš“ posebnega prinašal prihodnje leto?

Gsp. profesor Marn, ki je v letošnjem tečaju popisoval neu-

trudljivega P. Hitzingerja, hoče v prihodnjem opisovati Jan. Nep. Nečaseka in Ant. Umeka Okiškega, prvega učiteljem, drugega učencem v zgled in posnemo, kar poleg domoljubov slovenskih in prijateljev šolskih sploh vabiti more vzlasti učitelje in učence k obilnemu naročevanju. Gsp. učitelj Levičnik nam tudi hoče katero podati iz svojega spretnega peresa in bistrega opazovanja. Radi bi, da bi nam dopisovali verli učitelji iz vseh krajev slovenskih, in čim več se jih bode oglašalo v „Tovarišu“, tim bolj različna, mikavna in koristna bode v njem tvarina v prid in na čast našemu domačemu šolstvu. V to o srečnem novem letu pomagaj nam Bog!

Velja „Tovariš“ za celo leto 3 gl; za pol leta pa 1 gl. 50 kr. in pošilja naj se naročnina g. Milicu na Starem tergu Nr. 33, dopise pa prejema vredništvo. (Matej Močnik, učitelj na I. mestni šoli.)

Vredništvo in založništvo.

Peter Hitzinger

(Znojemski, Podlipski)

v

slovstvu slovenskem.

XXIV.

Novice naznanjevaje prerano smert Hicingerjevo v l. 36 pristavljajo: „Nje, ki bodo v rokah imeli njegovo zapuščino, lepo prosimo, naj dobro pazijo na rokopise, ki bi se utegnili najti med njegovimi papirji, ter naj je, če le mogoče, naklonijo slovenski Matici, kateri je bil ranjki odbornik itd.“ — Namenivši se pisati nekoliko o ranjkega slovstveni delavnosti — poprašam sestre njegove po spričalih bratovih ali kateri književni zapustnini; toda poleg spričeval prinese mi izmed rokopisov pokazat le kosce molitvene po cerkvenem letu prav vgodno vravnane knjige in kosce pripovedi iz časov cesarja Marka Avrelija, katero je poleg nemščine H. Geigerja poslovenil Peter Hicinger z naslovom: Lidija.

„Lepe pripovedi, piše v predgovoru, nekakošno prijetno objemajo vsaktero človeško serce. Veliko novih pripoved se je zategavoljo spisalo in razglasilo v poslednjih časih. Marsiktere zmed tistih niso samo zabavne, temuč tudi obilno podučne; marsiktere sicer so pa pogubljive pod